

Таким чином, у результаті проведення емпіричних досліджень з'ясовано, що у процесі формування початкової здоров'язбережувальної компетентності на кінець педагогічно-кібернетичного експерименту зросло суттєво число учасників, у яких загальний стан характеризувався кількістю балів, що не менше 5, та досягли високого та середнього рівня сформованості ПЗЗК 90,1% майбутніх фахівців.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вбачаємо у порівняльному аналізі рівнів сформованості початкової здоров'язбережувальної компетентності студентів в залежності від статі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клопов Р.В. Позитивні та негативні чинники застосування електронних засобів навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців/ Р.В. Клопов// *Наук. часоп. НПУ імені М.П. Драгоманова. Сер. 15 "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт". – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014.- Вип. 3К (44) 14.- С.326-329.*
2. Коротков В.П. Системна тривимірна релаксація як стержньовий напрям розвитку ендогенних здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні/ В.П. Коротков// *Наук. часоп. НПУ імені М.П. Драгоманова. Сер. 15 "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт". – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014.- Вип. 3К (44) 14.- С.374-380.*
3. Nosko M.O. and Arkhyrov O.A. (2011), *Biometria rukhovukh diy ljudyny* [Biomeasuring of motive actions of man], Vydavnithiy Dim Slovo, Kyiv, Ukraine.
4. Raygorodckiy D.Ya. (2002), *Praktytheskaia psyhodiagnostika. Metody i testy* [Practical psychodiagnosics. Methods and tests], Uthebnoie posobie, Izdatelskiy Dom BAKHPAKH-M, Samara, Russia.
5. Skrebets B.O. (2007), *Osnovy psyhodiagnostiky: Navthalnyi posibnyk* [Bases of psychodiagnosics], Vydavnithiy Dim Slovo, Kyiv, Ukraine.

УДК 37.091.2:796.325

Косівська С. В., Бабаліч В. А.
Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

ПЛАНУВАННЯ, СТРУКТУРА ЗАНЯТЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ МОДУЛЯ «ВОЛЕЙБОЛ» НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПОРТИВНИХ ІГОР» НА ОСНОВІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

У даній роботі наведено особливості планування, структури занять та критерії оцінювання знань студентів факультету фізичного виховання напряму підготовки: «Фізичне виховання» модуля «Волейбол» навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор» за кредитно-модульною системою.

Ключові слова: кредитно-модульна система, критерії оцінювання, планування, структура, спортивні ігри, волейбол.

Косивская С.В., Бабалич В.А. Планирование, структура занятий и критерии оценки знаний студентов модуля «Волейбол» учебной дисциплины «Теория и методика преподавания спортивных игр» на основе кредитно-модульной системы. В данной работе представлены особенности планирования, структуры занятий и критерии оценки знаний студентов факультета физического воспитания направления подготовки: «Физическое воспитание» модуля «Волейбол» дисциплины «Теория и методика преподавания спортивных игр» по кредитно-модульной системе.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, критерии оценки, планирование, структура, спортивные игры, волейбол.

Kosivska S. V., Babalich V.A. Planning, structure and criteria for evaluating knowledge of students module "Volleyball" discipline "Theory and methods of teaching sports games" based on credit-modular system. Purpose of the research: to determine the features of planning, structure of employments and criteria for evaluation knowledge of students of the content module "Volleyball" discipline "Theory and methods of teaching sports games" by credit-modular system. Developed program for the students of direction of preparation Physical Education* module "Volleyball" discipline "Theory and methods of teaching sports games" designed for 72 hours (including 38 classroom hours (6 - lectures and 32 - practical) and 34 hours of independent work of students). The training material of the content module is divided for the ten topics. General theoretical foundations of course are studied at lectures. Students' individual work is carried outside academic classes. Students learn the technique of basic technical elements of volleyball and must hand over the appropriate control standards on practical lessons. The structure of practical lessons in volleyball traditionally contains three parts: preparatory, basic and final. Each of the parts of employments solves their tasks. The form of the final control of module "Volleyball" is a test that consists of the current testing (20 points), interim controls (25 points) and control testing (55 points). Thus, this system of teaching in higher education institutions provides students motivation to systematic work for a year, allows to raise the level of individual work of students, allows to realize by students knowledge and skills acquired in the learning process during passing of practice in children's camps and secondary schools, demands from teachers to design tests, examinations and assignments for independent operation of the numerical system of evaluation of each of these kinds of work.

Key words: credit-modular system, planning, structure, criteria for evaluating, sports games, volleyball.

Постановка проблеми. Одним з головних пріоритетів зовнішньополітичної діяльності нашої держави є інтеграція

України до Європейського союзу. Першочерговим і стратегічно необхідним є перехід від стандартизації навчально-виховного процесу, старих типів навчання на загальноєвропейську систему, яка б відповідала загальнолюдським цінностям сучасного суспільства України [1,5]. Але в процесі входження України до єдиного освітнього простору є певні труднощі, серед яких є проблема впровадження кредитно-модульної системи навчання, особливо під час викладання практичних дисциплін. Ні викладачі, ні студенти ще повною мірою не готові до повноцінного використання бальної системи оцінок за виконання роботи на занятті. Все це призвело до суттєвих змін в методиці викладання дисциплін, складання заліків та екзаменів, оформленні документації, робочих та навчальних програм у відповідності до вимог Болонського процесу, що й обумовило актуальність даної проблеми [5,6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Від втілення в діяльність вищих навчальних закладів України професійної підготовки спеціалістів усіх напрямків, в тому числі й з фізичної культури, значною мірою залежать успіхи європейських процесів суспільства [1]. Підготовка вчителя – складний педагогічний процес, який можна визначити як спеціально організовану взаємодію навчально-виховної діяльності, спрямованої на досягнення поставленої мети, розв'язання завдань виховання, навчання, розвитку особистості, формування потреби особистості взаємодії і саморозвитку відповідно до визначеної мети. То ж у підготовці майбутніх педагогів важливу роль відіграє набуття студентами знань із загальних основ виховання, психологічних підходів у професійній діяльності, формуванні культури здоров'я, через низку спеціальних засобів фізичного виховання [7]. Спортивні ігри – є одним із основних засобів фізичного виховання молоді, що позитивно впливають на функції організму, поліпшують фізичний розвиток, сприяють набуттю специфічних навичок та якостей [3,8]. Саме спортивним іграм у навчальних програмах з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5-12 класів, згідно з умовною сіткою годин, відведено більше половини навчального часу. Виходячи із навчально-спортивної бази та інвентарю, традицій закладу, інтересів учнів та власної професійної компетентності, вчитель обирає той чи інший вид спорту, якому більше приділяється увага. Саме учитель фізичної культури на вивчення спортивних ігор може виділяти від 50 до 80 відсотків начального часу залежно від класу. Але вчитель повинен уміти навчити дітей усіх видів рухових дій, передбачених програмою. Вони повинні не тільки навчитися виконанню фізичних вправ, а й прищепити любов до занять фізичною культурою. Спортивні ігри, завдяки високій емоційності та популярності серед учнів є найефективнішим видом рухових дій для фізичного виховання підліткового покоління. На жаль, менше половини випускників шкіл уміють грати в ту чи іншу спортивну гру на такому рівні, щоб використовувати це для активного відпочинку та підтримання спортивної форми [2]. То ж у підготовці майбутніх фахівців з фізичного виховання велика увага приділяється саме спортивним іграм. Дисципліна «Теорія і методика викладання спортивних ігор» згідно робочого навчального плану відноситься до циклу нормативних навчальних дисциплін блоку професійної та практичної підготовки. Студенти факультету фізичного виховання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки: 6.010201 Фізичне виховання* вивчають дану дисципліну протягом чотирьох років, що дає гарне підґрунтя для набуття майбутніми фахівцями високих професійних знань, умінь та навичок. Високий професіоналізм фахівця характеризується володінням спеціальними знаннями, вміннями та властивостями особистості й характеру, що дає змогу успішно здійснювати процес фізичного виховання на всіх його етапах. Фахівець повинен уміти застосовувати на практиці набуті знання при розв'язанні виховних, науково-методичних завдань та завдань у процесі тренування і т.д.. Але основним призначенням фахівця з фізичного виховання є його безпосередня професійна діяльність в загальноосвітніх школах, середніх спеціальних навчальних закладах, вищих навчальних закладах при проведенні спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи [3].

Мета роботи – визначити особливості планування, структури занять та критерії оцінювання знань студентів змістового модуля «Волейбол» навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор» за кредитно-модульною системою.

Виклад основного матеріалу. Базуючись на раніше розробленій програмі зі спортивних ігор, розділ «Волейбол», враховуючи сучасні освітні вимоги, було розроблено нову програму, що відповідає кредитно-модульній системі навчання та 100-бальній системі оцінювання знань студентів. Відповідно до робочого навчального плану для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки: 6.010201 Фізичне виховання*, змістовий модуль «Волейбол» навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор» викладається у третьому семестрі та розрахований на 72 години (2 кредити за шкалою ECTS).

Змістовий модуль «Волейбол» навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор» поділяється на 36 аудиторних годин (з яких 6 годин – лекційних та 32 години – практичних) та 34 години самостійної роботи студентів. Навчальний матеріал змістового модуля розподілений на десять тем:

1. Волейбол як навчальна дисципліна.
2. Техніка гри у волейбол.
3. Техніка стійок і переміщень під час нападаючих та захисних дій.
4. Техніка прийому та передачі м'яча двома руками зверху.
5. Техніка прийому та передачі м'яча двома руками знизу.
6. Техніка подачі м'яча (нижня пряма подача).
7. Техніка подачі м'яча (верхня пряма подача).
8. Техніка нападаючого удару.
9. Техніка блокувань.
10. Тактика гри у волейбол.

Під час планування обсягу навчального матеріалу приділяється увага підбору цілого комплексу засобів, що сприяють зміцненню здоров'я та всебічному фізичному вдосконаленню студентів. Чітке планування дозволяє досягти поставлених завдань, які розв'язуються відповідно до загальних принципів та методів системи фізичного виховання [3,4].

На **лекціях** вивчаються загальнотеоретичні основи курсу, історія розвитку волейболу, характеристика техніки та тактики, а також методика навчання основним технічним елементам гри у волейбол, основні моменти та останні зміни в

правилах змагань гри у волейбол. **Самостійна робота** студентів проводиться поза академічними заняттями. Студенти самостійно готують інформацію по: історії розвитку та становленні гри у волейбол; характеристики та методиці навчання основним технічним елементам гри у волейбол. На **практичних заняттях** студентами засвоюється техніка виконання основних технічних елементів гри у волейбол, поглиблюються та закріплюються знання методики викладання цих технічних елементів. У процесі освоєння техніки виконання основних технічних елементів гри у волейбол, студенти складають відповідні контрольні нормативи. В процесі викладання змістового модуля «Волейбол» навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор» найчастіше використовуються заняття комплексного характеру, які спрямовані на вирішення завдань навчання техніки, виховання фізичних та особистісних якостей, контроль за рівнем фізичної та технічної підготовленості. На заняттях такої спрямованості доцільна наступна послідовність виконання вправ: 1) вправи для навчання техніки або тактики та вдосконалення в ній; 2) вправи направлені на розвиток рухових якостей. В процесі проведення практичних занять застосовуються поточний, фронтальний та груповий методи організації студентів. Метод поточного виконання вправ використовується для оволодіння основними технічними елементами техніки гри, фронтальний - для розвитку й удосконалення фізичних якостей і технічних прийомів, груповий - у випадку необхідності ліквідації технічних помилок та розвитку фізичних якостей [3,4,8]. За структурою практичні заняття з волейболу традиційно поділяються на три частини: підготовчу, основну та заключну, кожна з яких вирішує свої завдання.

Підготовча частина. *Ціль:* Організація і підготовка студентів до наступної діяльності. *Завдання:* 1. Організація займаючихся для заняття, регулювання їх емоційного стану. 2. Підготовка організму студентів (рухового апарату, нервової, серцево-судинної, дихальної систем) до виконання максимальної роботи по вивченню та вдосконаленню техніки рухів, розвитку та підтриманню фізичних якостей.

Засоби: шикуння, ходьба різними способами зі змінами темпу у поєднанні з рухами рук та тулуба, повільний біг, біг з прискоренням, стрибки, вправи на увагу, загально-розвиваючі вправи, рухливі ігри. *Тривалість:* 10-20% загального часу заняття. *Методичні вказівки:* На початку заняття необхідно чітко та ясно пояснити його завдання: це підвищує свідомість та активність студентів. Зміст підготовчої частини має знаходитись у тісному зв'язку з направленістю основної частини.

Основна частина. *Ціль:* Навчання спеціальним знанням, оволодіння руховими уміннями, розвиток фізичних якостей. *Завдання:* 1. Підвищення рівня фізичного розвитку та підготовленості займаючихся. 2. Виховання моральних та вольових якостей, підготовка організму студентів до підвищеного навантаження. 3. Оволодіння технікою та тактикою гри.

Засоби: вправи з техніки та тактики гри, вправи для роботи над фізичними якостями. *Тривалість:* 70-80% часу, відведеного на заняття. *Методичні вказівки:* Тривалість та побудова цієї частини заняття залежить від її задач, підготовленості студентів, умов проведення занять. Основна частина може складатися з двох розділів: 1. Вивчення та вдосконалення техніки та тактики гри за допомогою спеціальних вправ. Розвиток фізичних якостей. 2. Закріплення вивчаемого матеріалу у двосторонніх іграх. При цьому в навчальному процесі контролюється розвиток фізичних якостей та оволодіння технічними елементами волейболу.

Заключна частина. *Ціль:* Завершення заняття. *Завдання:* 1. Створення умов для більш швидкого перебігу процесів відновлення. 2. Підготовка до наступної діяльності (після заняття). 3. Підведення підсумків заняття.

Засоби: повільна ходьба та біг, стройові вправи та вправи на увагу і розслаблення, вправи в окремих прийомах гри, аналіз помилок, що виникли в ході заняття. *Тривалість:* 5-10% від загального часу заняття.

Методичні вказівки: В цій частині використовуються вправи середньої та малої інтенсивності, нескладні за координацією та знайомі займаючимся. Призначення даних вправ – знизити навантаження та привести організм у відносний спокій. Важливо зняти емоційне напруження.

Формою підсумкового контролю змістового модуля «Волейбол» в кінці семестру є залік, який складається з суми балів за всі види навчальної діяльності студента:

-*поточне оцінювання (максимальна кількість балів – 20),* яке здійснюється: на лекціях (за присутність на лекції та написання конспекту лекції студент отримує 1 бал) та практичних заняттях (на практичних заняттях за присутність та виконання запланованих завдань студент отримує 1 бал).

-*проміжковий контроль (максимальна кількість балів – 25)* здійснюється після вивчення кожного технічного елемента (прийом п'яти контрольних нормативів) – оцінюється техніка виконання основних технічних елементів – максимальна кількість балів – 5 за кожний норматив.

-*контрольне оцінювання (максимальна кількість балів – 55),* яке включає: підсумкову модульну контрольну роботу (проводиться у формі тестів (50 питань) – максимальна кількість балів – 15) та самостійну роботу студента (оформлення конспектів в зошиті з восьми тем по історії виникнення, становлення, сучасного стану та перспектив розвитку гри у волейбол та з методики навчання основних технічних елементів гри у волейбол – максимальна кількість балів – 5 за кожну тему).

ВИСНОВКИ. Розглянуті підходи до змістового модуля «Волейбол» навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор» за кредитно-модульною системою навчання дозволяють зробити висновки, що дана система навчання у вищих навчальних закладах освіти:

1. Забезпечує мотивацію студентів до систематичної активної роботи протягом року.

2. Дозволяє розширити й підвищити рівень індивідуальної роботи студентів.

3. Дозволяє студентам реалізувати набуті в процесі навчання знання, уміння та навички під час проходження соціально-виховної практики в дитячих оздоровчих таборих та виробничій педагогічній практиці в загальноосвітніх школах.

4. Вимагає від викладачів розробки тестів, контрольних робіт та завдань для самостійної роботи з відповідної числовою системою оцінювання кожного з даних видів робіт.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ пов'язанні з удосконаленням навчально-методичного комплексу

дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор», модуль «Волейбол» за вимогами кредитно-модульної системи та розробкою методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів з відповідною числовою системою оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болонский процес: перспективи та розвиток у контексті приєднання України до Європейського простору вищої освіти // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. – Судак, 2004. – 85 с.
2. Дубенчук А.І. Волейбол: навчальне видання / Анатолій Іванович Дубенчук – Харків: Вид-во «Ранок», 2010. – 112 с.
3. Воропай С.М. Теорія і методика волейболу / Сергій Миколайович Воропай. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2011. – 424 с.
4. Демчишин А.А. Підготовка волейболістів / А.А. Демчишин, Б.С. Пилипчук. – К.: Здоров'я, 1979. – 104 с.
5. Kryukov Yu.G. Strukturno-logichna shema modulno-reytingovoYi sistemi u vikladanni «Sportivnih Igor» z distsiplini «Flzichne vihovannya» u vischomu navchalnomu zakladi // Problemy i perspektivy razvitiya sportivnyh igr i edinoborstv v vyisshih uchebnyh zavedeniyah // Sbornik statey pod. red. Ermakova S.S. / elektronna nauchnaya konferentsiya, g. Harkov, 15 yanvarya 2005 g. – Harkov: HGADI, 2005. – S. 86-93.
6. Lektsiya z pedagogiki vischoYi shkoli: navchalnyi poslbnik / Za red. V.I.LozaovoYi. – 2-e vid., dop. I vipr. – Harklv: «OVS», 2010. – 480 s.
7. Sportivni Igr: pldruchnik dlya vuzlv / Za red. A.Ivoylava, V.Titarya. Harklv: Vid-vo «Osnova» pr Hark. until, 1993. – 216 s.

УДК 796.011.3

Красницька О. В.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФІЛАКТИКИ СІМЕЙНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ ВИХОВАНЦІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглянута проблема сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю. Подано етапи технології процесу профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю, а також результати дослідження щодо ефективності технологічного забезпечення профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю.

Ключові слова: депривація, сімейна депривація вихованців інтернатних закладів спортивного профілю, технологія профілактики сімейної депривації вихованців інтернатних закладів спортивного профілю.

Красницька О. В. Оценка эффективности технологии профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля. В статье рассмотрена проблема семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля. Подано етапы технологии процесса профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля, а также результаты исследования эффективности технологического обеспечения профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля.

Ключевые слова: депривация, семейная депривация воспитанников интернатных заведений спортивного профиля, технология профилактики семейной депривации воспитанников интернатных заведений спортивного профиля.

Krasnytska O. V. Evaluating the effectiveness of prevention technologies deprivation of family pets boarding schools sports profile. In this paper the problem of family deprivation pupils of boarding schools sports profile, given the experimental research base. Solved the issue of prevention of family deprivation pupils of boarding schools sports profile. This technology presents the stages of the process of prevention of family deprivation pupils of boarding schools sports profile, as well as the results of research on the effectiveness of the process for the Prevention of deprivation of family pets boarding schools sports profile. The article analyzes the results of educational assessment indicators of deprivation of family pets boarding schools sports profile separately for each criterion: cognitive, emotional and volitional communicative. The results on the levels of deprivation indicators of family pets boarding schools sports profile for all criteria. The author defines the most effective forms of social and educational work with pupils boarding schools sports profile, for example, readers' conferences, educational hour with elements of training, therapeutic classes, evening memories of family traditions and customs, defense projects, family living room, a theatrical song contest, competition, holiday, funny, family holiday theme days. The results of teacher performance assessment of cognitive, emotional and volitional and communicative criteria that determine the distribution of levels of deprivation, family pets boarding schools sports profile before and after the experiment. Defined moments prevention of family deprivation such as isolation from family, feelings of loneliness, conflict, lack of communication with family members, inability to establish friendly contacts and maintain a positive atmosphere in the collective.

Key words: deprivation, family deprivation pupils of boarding schools sports profile, deprivation Technology prevention of family pets boarding schools sports profile.

У сучасному суспільстві все частіше ставиться на порядку денному питання розвитку дитячо-юнацького спорту. Адже щоб пишатися своїми спортсменами, державі необхідно забезпечити умови для того, аби діти мали можливість реалізувати свої таланти та здібності і примножити спортивну славу країни. Інтернатні заклади спортивного профілю є одними з найефективніших центрів з підготовки спортсменів високого класу на основі широкого розвитку олімпійських видів спорту. У той же час вихованці цих закладів зустрічаються з рядом проблем, однією з яких є проблема сімейної депривації